

Ruta Tannenbaum je roman o Zagrebu pred drugo svetovno vojno, Zagrebu, kot ga doživljajo predvsem 'majhni', torej običajni ljudje. Je tudi roman o judovstvu, ki ga v življenju junakov spoznamo skozi različne zorne kote, od tipičnega (pregovorna judovska skopost, zaradi katere brat pusti brata umreti od lakote) do distanciranega (judje, ki želijo prikriti svojo pripadnost oz. o njej ne razmišljajo). Je roman o plašču, ki se vedno je in se vedno bo obračal po vetru. Roman, poln zgodb, ki jih avtor sklada kakor piramido, katere središče je deklica Ruta. S posebno tehniko vnašanja dodatnih, zanimivih, čeprav na prvi pogled z zgodbo komajda povezanih vsebin, pisatelj spretno vleče bralca k nadaljnjemu branju, k vprašanju: Kaj se bo zgodilo z mlado gledališko zvezdo Ruto Tannenbaum?

Osebe so predstavljene dokaj nevtrarno, bralcu je dopuščeno, da si o njih ustvari svoje mnenje skozi njihova dejanja. Ta nihajo od plemenitih (Rutina starša, Ivka in Moni, dasta Ruto v varstvo Amaliji, ženski, ki je pravkar izgubila sina) do brezumnih (ko pride ustaš po Monija, ta ob odhodu od doma prepeva in si s tem pripoje smrt).

Sočutje vzbudi zgodba Rutinega dedka, juda Singerja, prezir začutimo do ljudi, ki imajo Amalijo za noro, ker težko preboleva smrt svojega sina, grozo začutimo ob tem, ko dotlej razmeroma prijetni lik Radoslava postane morilec (glede na politično situacijo pa heroj).

Roman je pravzaprav kakor lepljenka črtic – taka je denimo zgodba o potnikih z vlaka, kot jih doživlja kretničar Radoslav, ali pripoved o gospe Skolimovski in njenem nezvestem možu. Ti stranski rokavi pripovednega toka pa so tako slikoviti, da jih bralec ne zazna kot moteče. Avtor uporablja še eno zanimivo tehniko – od časa do časa zapiše del besedila v obliki pesmi, denimo nasvete in prošnje Rutine matere Ivke, ko hčerko prepušča v varstvo Amaliji, in Amalijino ljubezen do Rute, ki jo doživlja kot greh.

Knjiga je izšla pri založbi **VBZ d.o.o.** Spreten preplet sveta zagrebškega malomeščanstva, ki ga odlično poseblja pisateljica Hilda Teute, se izmenjuje z utrinki iz vsakdanjega življenja preprostih ljudi, kot sta Amalija in Radoslav ali stari Singer. Ta dva svetova poveže med seboj Ruta Tannenbaum, hrvaška 'Shirley Temple', dekle z neverjetno velikimi očmi, ki s svojim nastopanjem in s svojo pojavo osvoji zagrebško smetano.

Čeprav se zgodbe dokaj lahko in nedramatično nizajo ena ob drugi, je v romanu precej tragičnih momentov, kot je prizor med Monijem in njegovim tastom Singerjem, ko Moni dovoli, da sosed pretepe tasta, saj želi dokazati, da nima z nobenim judom nič skupnega; prav tako je srhljiv opis, kako Ruta in Ivka postaneta izobčenki, za znance in Rutine nekdanje oboževalce nevidni. Ruta, zvezda gledališča, je naenkrat degradirana v judinjo in Zagrebčani je nočejo več poznati. Od prve strani dalje bralec čuti v sebi strah za junake, ki so oz. bodo postali žrtve

Prispeval Aleksandra Kocmut
Torek, 23 Marec 2010 21:00

političnih in rasnih čistk. Kljub strahotam, ki jih poznamo iz dokumentarnih in igranih filmov o holokavstu, pa je avtor Rutino končno usodo uspel prikazati brez patetike. Njena in usoda vseh judov takratnega časa je sama po sebi dovolj huda, ne da bi jo še dodatno zavijali v solzavost.

Jergović

se tega zaveda in s svojim skorajda skopim zaključkom v bralcu odpre zavest, kaj se je zgodilo, hkrati pa mu dopušča, da s tem opravi sam. In po vsem, kar pred tem preberemo, je učinek zaključka, ki ga domislamo sami, izjemen – Ruta je morda še najbolj prisotna v bralčevi zavesti prav v tem trenutku: v trenutku, ko izginja.

Za vse, ki radi berejo počasi, brez hlastanja po koncu, za vse ljubitelje hrvaške književnosti, za vse, ki radi pogledajo na znano in manj znano s svežo perspektivo. .

OCENA: 9/10